

แบบฟอร์ม

การเขียนบทความ “นวัตกรรมวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ”
สำหรับการนำเสนอเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2562

(KM YRU Forum 2019)

วันพุธที่ 8 เมษายน 2563 เวลา 09.00 - 16.30 น.

ณ ห้องประชุม คณะวิทยาการจัดการ

(ไม่เกิน 5-7 หน้า)

ชื่อผลงาน .....นวัตกรรมละครสร้างสรรค์ในรายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น.....

หน่วยงาน .....หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์.....

ผู้รับผิดชอบ

- 1...นางสาววัลรัตน์ พรหมวิเศษ.....
- 2...นางสาวจิตติขวัญ ภูพันธ์ตระกูล.....
- 3...นางสาวสุรัสวดี นราพงศ์เกษม.....
- 4...ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภา วัชรสุขุม.....
- 5...นางสาวชอฟูวะห์ กูโน.....

ประเด็นการจัดการความรู้

- ประเด็นที่ 1 นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- ประเด็นที่ 2 นวัตกรรมในการบริหารจัดการด้านการวิจัย
- ประเด็นที่ 3 นวัตกรรมการให้บริการวิชาการยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษา
- ประเด็นที่ 4 นวัตกรรมในการบริหารจัดการสู่องค์กร 4.0 (ตามแนวทางของ

ก.พ.ร.)

1. บทนำ

กระบวนการ/วิธีการดำเนินงานในอดีตที่เป็นปัญหา

.....ปัญหาการเรียนรู้อรรถประโยชน์ของเยาวชนไทยในโลกสมัยใหม่ คือความไม่เข้าใจและขาดทักษะในการตีความ ส่วนหนึ่งเกิดจากความอ่อนด้อยของทักษะการใช้ภาษาที่ถูกยึดโยงกับความรวดเร็วที่ฉาบฉวย ทำให้ขาดเครื่องมือทางภาษาอันมีประสิทธิภาพที่จะไขความอันลึกซึ้งแยบยลของวรรณกรรมได้ ยิ่งเป็นวรรณกรรมของท้องถิ่นยิ่งถูกแทนที่ด้วยวรรณกรรมจากภายนอก ทั้งนอกพื้นที่และนอกประเทศอย่างเห็นได้ชัด ในทางกลับกันหากเยาวชนสนใจใคร่รู้ในวรรณกรรมท้องถิ่นของตนเอง เยาวชนจะเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น รักที่จะเข้าใจในภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดวรรณกรรม และจะเกิดทักษะในการใช้ภาษาที่จะเอื้ออำนวยต่อการสื่อสาร โดยเฉพาะเยาวชนในจังหวัดชายแดนใต้ที่อ่อนด้อยเรื่องการใช้ภาษาไทยเป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว

..... ทำอย่างไรที่จะให้เยาวชนชายแดนใต้มีความสนใจใคร่รู้ในวรรณกรรมท้องถิ่นของตนเอง โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นยาขมหรือถูกยึดเยียดให้สนใจ วิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการกระบวนการจัดการเรียนรู้อรรถประโยชน์ประการหนึ่งคือกระบวนการละครสร้างสรรค์ ที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละคร สามารถตีบทไปตามบทบาทของตัวละคร

และสามารถสื่อสารกับผู้ชมได้ เท่ากับว่าผู้เรียนได้ฝึกตีความตัวละคร ตีความเนื้อเรื่อง และตีความภาษาผ่าน การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงออกด้วยความเปลือยเปลือยและความมุ่งมั่นจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะทางภาษาของตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ ด้วยเสน่ห์ของวรรณกรรมที่รังสรรค์ขึ้นจากวัตถุดิบในท้องถิ่น แม้เป็นเรื่องบันเทิงแต่ก็บันทึกสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร วัฒนธรรม รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดของผู้คนใน ท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ ผู้เรียนจึงมีโอกาสดูและทำความเข้าใจจากเหง้าของตนเอง อันเป็นผล พลอยได้ที่สำคัญ นอกจากนี้ด้วยเหตุที่วรรณกรรมคือการจำลองชีวิตผู้ เรียนจึงมีโอกาสดูและพัฒนาทักษะทางชีวิต โดยอ้อมผ่านบทบาทของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียน มีทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด และทักษะชีวิตควบคู่กันไป

สภาพทั่วไป

การเผยแพร่วรรณกรรมของท้องถิ่นชายแดนใต้มักปรากฏในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ แผ่นบันทึกเสียง และสื่อสารสนเทศออนไลน์ อาทิเช่น

- สื่อวิทยุและแผ่นบันทึกเสียงเรื่องตำนานด้ามขวาน รวมเรื่องเล่านิทานพื้นบ้านจากภาคใต้ โดย สสย.(สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน) สสส.(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) ร่วมกับเครือข่ายวิทยุเพื่อเด็กและครอบครัวภาคใต้ตอนล่าง
- สื่อสารสนเทศออนไลน์เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น(เรื่องเล่าพื้นบ้าน) โดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- สื่อสารสนเทศออนไลน์นิทานท้องถิ่นประจำภาคของไทยที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูป (YouTube) โดยองค์กรต่างๆ

การนำเสนอนิทานพื้นบ้านชายแดนใต้ในกิจกรรมการแสดงละครของเยาวชนกลับพบเป็นส่วนน้อย วรรณกรรมที่ได้คัดสรรมานำเสนอกลับเป็นนิทานสากล หรือนิทานท้องถิ่นภาคอื่นเป็นส่วนใหญ่ การประกวด แข่งขันการเล่านิทานของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เองกลับพบการนำเสนอนิทานพื้นบ้านจาก ภูมิภาคอื่นเช่นนิทานภาคอีสานเรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ หรืออาจนำนิทานนานาชาติโดยเฉพาะในกลุ่มนิทาน อีสป หรือนิทานกริมม์มานำเสนอเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น หนูน้อยหมวกแดง ลูกหมูสามตัว และเด็กเลี้ยงแกะ เป็นต้น การนำเสนอวัฒนธรรมละครพื้นบ้านสร้างสรรค์จากนิทานพื้นบ้านชายแดนใต้จึงถือเป็นมิติใหม่ในพื้นที่ ที่จะเปิดมุมมองจากเรื่องใกล้ตัวที่ตกอยู่ในสภาวะที่เปรียบเสมือน “ใกล้เกลือกินด่าง” ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ลักษณะสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

- 1) กิจกรรมละครพื้นบ้านสร้างสรรค์ใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้ ผู้เรียนสร้างความรู้ตามแนว Constructivism โดยผู้เรียนเป็นผู้คัดเลือกละครและออกแบบ การสร้างสรรค์ละคร ตลอดจนลงมือผลิตด้วยการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลภายนอก และเรียนรู้ เทคโนโลยีการผลิตละครด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่พี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษาชี้แนะ ฝึกให้ผู้เรียน รู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้า และรู้จักบริการสังคม เนื่องจากละครดังกล่าวจะต้องนำไปเผยแพร่สู่ชุมชน
- 2) กิจกรรมละครพื้นบ้านสร้างสรรค์ใช้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการ ควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือ วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือ PDCA และการทำงาน แบบกระบวนการกลุ่ม (Group Process) มีการวางแผน ออกแบบกิจกรรม (Do) ปฏิบัติ (Act) ตรวจสอบประเมินผลงานและปรับปรุงแก้ไข (Check) ก่อนนำไปเผยแพร่จริง (Act) โดยมีการทำงาน แบบกลุ่มที่ผู้เรียนจะได้ระดมความสามารถที่หลากหลายมาแบ่งปันและสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ไปด้วยกัน

วัตถุประสงค์ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

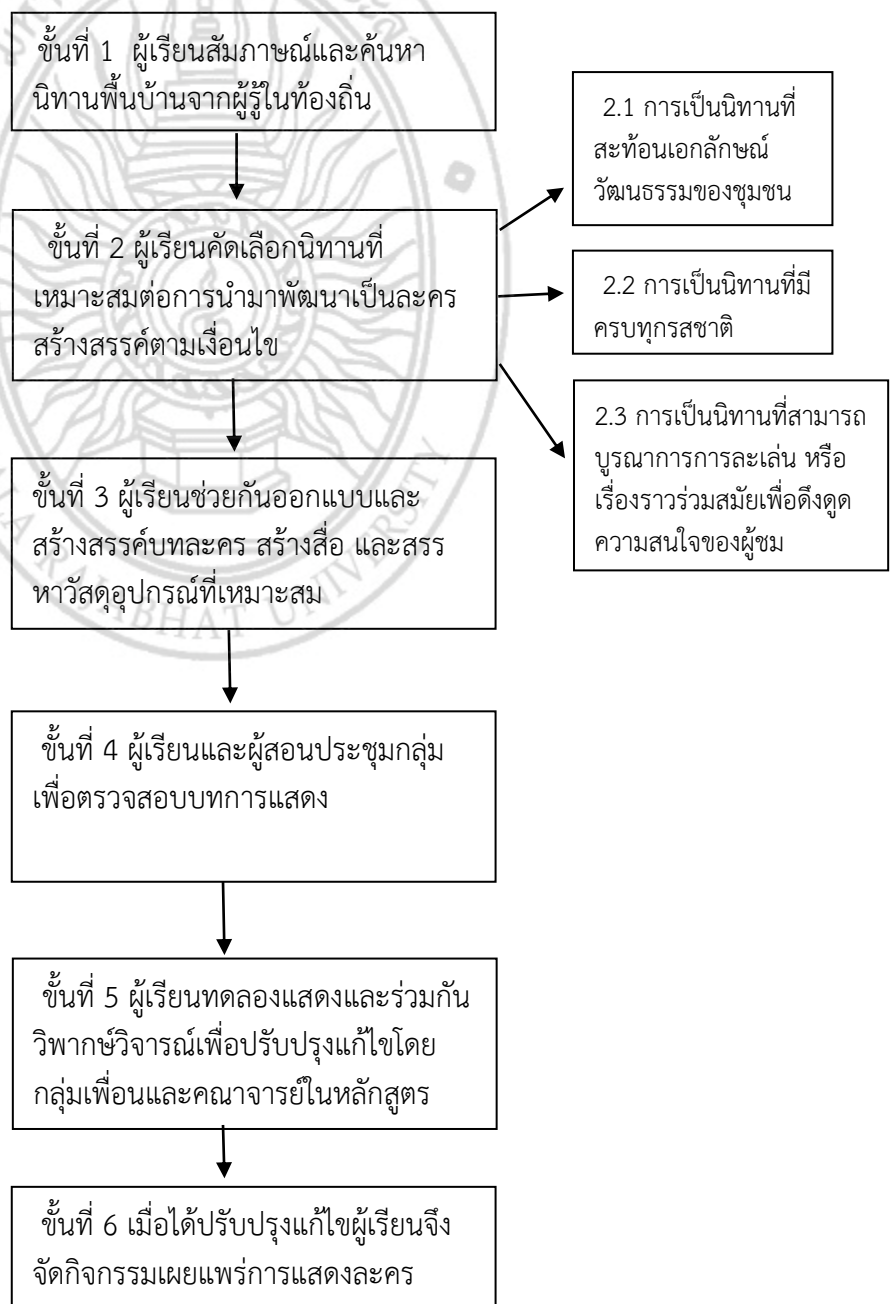
- 1) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.....
- 2) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจท้องถิ่นผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

เป้าหมาย

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ - นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่นในภาคการศึกษาที่ 1/2562 จำนวน 29 คนได้ร่วมกิจกรรมการสร้างสรรละครพื้นบ้านสร้างสรรค์ และได้ผลิตละครจำนวน 3 เรื่องโดยได้เผยแพร่สู่ชุมชนเป็นจำนวน 1 ครั้ง.....

และ/หรือ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ...นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษา การใช้จินตนาการ และมีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มและการทำงานในชุมชน มีทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียน และเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เทคโนโลยี การสื่อสาร ความคิด และเป็นผู้เรียนที่มีทักษะชีวิต

2. ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพัฒนา Flow Chart (แผนภูมิ) ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

3. ผลการดำเนินการ

ระบุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย-ตัวชี้วัดที่กำหนดทั้งเชิงปริมาณ และ/หรือคุณภาพ

- นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่นในภาคการศึกษาที่ 1/2562 จำนวน 29 คนได้ร่วมกิจกรรมการสร้างสรรคละครพื้นบ้านสร้างสรรค์ และได้ผลิตละครจำนวน 3 เรื่องโดยได้เผยแพร่สู่ชุมชนเป็นจำนวน 1 ครั้ง ละครดังกล่าวได้แก่ ละครเรื่อง 1) ผีหลังกลาง 2) ปูเลาเจอราปี 3) เจ๊ะมื่อล่อเจ๊ะบุงอ ซึ่งได้เผยแพร่การแสดง ณ อุทยานการเรียนรู้ยะลา (TKpark Yala)

- ผู้เรียนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในวรรณกรรมท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และสามารถซึมซับอรรถรสของเรื่องราวที่ถ่ายทอดผ่านละครได้เป็นอย่างดี

- ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ครบทุกด้าน

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนของ Best Practice แล้ว ส่งผลการแก้ไขปัญหาคือ ผู้เรียนและชุมชนได้รู้จักวรรณกรรมท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น แทนที่จะรู้จักเฉพาะวรรณกรรมจากท้องถิ่นอื่น ผู้เรียนและชุมชนได้เรียนรู้วัฒนธรรม ธรรมชาติ ประเพณี และทำความเข้าใจที่มาที่ไปของชุมชนบ้านเกิดของตนเองได้มากขึ้น

4. บทเรียนที่ได้รับ

.....- ผู้เรียนมีบทเรียนในกระบวนการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดอุปสรรค มีโอกาสสร้างสรรค์ความคิดด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ตลอดจนมีความภาคภูมิใจในตนเอง.....

-..การได้ทดลองในสิ่งใหม่ด้วยความมุ่งมั่นว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ต้องไม่หวั่นเกรงต่ออุปสรรคที่จะเกิดขึ้น

- กิจกรรมในกระบวนการกลุ่มทำให้ค้นพบผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งผู้เรียนได้ค้นพบทักษะพิเศษของตนเองในโอกาสเดียวกัน

- การทำงานร่วมกันภายใต้ระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความมีวินัย ความอดทน และความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมงาน

- ผู้เรียนยุคใหม่มีความสามารถทางเทคโนโลยีอันน่าทึ่ง

ข้อ 4 เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานได้เรียนรู้อะไรบ้าง จากการทำงานตามวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศนี้

5. ปัจจัยความสำเร็จ

.....ความร่วมมือร่วมใจของนักศึกษาผู้เรียน และความพร้อมของบุคลากร และทรัพยากรในหลักสูตร รวมทั้งเครือข่ายชุมชนที่ทำงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 5 กล่าวถึง สิ่งที่เป็นเคล็ดลับ วิธีหรือแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ รวมทั้งข้อพึงระวัง มีอะไรบ้าง

6. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ และ/หรือรางวัลที่ได้รับ (ถ้ามี)

.....เผยแพร่กิจกรรมการแสดงสู่ชุมชน ณ อุทยานการเรียนรู้ยะลา ซึ่งได้รับความสนใจจากเยาวชนและผู้ปกครองเป็นอย่างมาก ผู้ชมมีความตื่นตาตื่นใจกับเรื่องเล่าในท้องถิ่นของตัวเอง ซึ่งชมในบทบาทการแสดงของนักศึกษาและได้รับความสุขความเพลิดเพลิน รวมทั้งมีเสียงชมเชยการแสดงจากผู้ชมอย่างดีมาก

7. ภาคผนวก (เรื่องร้อย หลักฐาน ภาพถ่าย ชิ้นงาน ฯลฯ)

การแสดงเรื่องราวชายฝั่ง

การแสดงเรื่องผีหลังกลวง

การแสดงเรื่องปู่เลาเจอราปี

การแสดงเรื่องเงื้อมือล่อเงื้อมงอ

